



SYKEHUSET INNLANDET HF  
v/Administrerende direktør  
Postboks 104  
2381 BRUMUNDDAL

## Tilsyn - SYKEHUSET INNLANDET HF

Vi viser til tilsyn den 03.10.2016.

Vi viser videre til vår melding om tilsynet av 14.7.2016.

### Hensikten med tilsynet

Hensikten med tilsynet var å føre tilsyn med virksomhetens arbeidsmiljøarbeid. Spesielt ble sett på hvordan det arbeides med å forebygge og redusere risiko forbundet med dårlig innelima og luftkvalitet.

### Oppsummering av tilsynet

Kontrollen ble utført på/ved:  
Anders Sandvigsgate 17  
2609 LILLEHAMMER

Til stede fra virksomheten: Marianne Berg (Konstituert divisjonsdirektør), Ole Jonas Rolstad (Avd.sjef Medisin), Kari Lise Skreden (Avd.sykepl. Kreftenheten), Håvard Bræin (Driftssjef SI Lillehammer), Leif Ole Ø. Bach (Divisjonshovedverneombud) og Tove Kvesetberg (Rådg./yrkeshyg. BHT).

Til stede fra Arbeidstilsynet: Ivar Fagernes (senioringeniør) og Wenche Benedicte Marstrander Moe (seniorinspektør).

### Innledning

Tilsynet ble gjennomført som et varslet tilsyn etter mottatt tips fra ansatte om lite tilfredsstillende arbeidslokaler ved Kreftenheten/Medisinsk poliklinikk ved Lillehammer sykehus.

Kreftenheten som er en del av medisinsk poliklinikk, holder til i et bygg fra ca. 1925 i 3. etasje i den gamle syddelen av sykehusbygget. Dette er de eldste lokalene i divisjonen på Lillehammer. Vi fikk blant annet opplyst at dette var de eneste lokalene som mangler balansert mekanisk ventilasjon ved sykehuset.



De bygningsmessige forholdene har blitt meldt som «rødt område» gjentatte ganger siden 2004 uten at det har blitt utført forbedringer. De frammøtte under tilsynet mente at en totalreovering av de eksisterende lokaler ikke vil fungere, og det har derfor blitt vurdert to andre løsninger:

- Påbygg på DPS-avdelingen (distriktpsykiatrisk senter) som ligger sør for og inntil "Gamlebygningen"
- Ta i bruk 4. etasje (omdisponere arealer) i lavblokk syd-syd

Det ble meddelt oss at det ikke hadde skjedd noe med hensyn til vedtak om plan/tiltak siden tipset ble sendt til Arbeidstilsynet i april 2016. Pasientmengden øker stadig, men lokalene er ikke tilpasset virksomheten.

Det ble understreket at det ikke bare er Kreftenhetens lokaler som ikke er tilfredsstillende. Dette gjelder også resten av Medisinsk poliklinikk.

### **Om bemanningen**

Det er i alt 13 personer som har arbeidssted (helt eller delvis) ved Kreftenheten. Det er 6 i pleietjeneste, og 6 leger samt 1 administrativt ansatt. Det ble sagt at bemanningen er stabil og at det er svært lite sykefravær.

### **Ansvar/myndighet HMS**


De som arbeider på Kreftenheten/Medisinsk poliklinikk tar opp eventuelle arbeidsmiljøutfordringer med divisjonsdirektøren, som igjen tar opp saken videre med direktør for Sykehuset Innlandet HF. Driftsleder for eiendom/intern service har kontorsted i Brumunddal.

### **Avvikssystem**

Avvik registreres i TQM (avvikssystem). Det ble sagt at det her kun meldes akutte avvik, og at bygningsmessige utfordringer som er mer «kroniske» eller langvarige meldes på andre måter; Innrapportering av status HMS mv.

### **Gjennomførte inneklimatekninger/risikovurderinger av bygningsmessige forhold:**

Det ble gjennomført en inneklimatekning ved bedriftshelsetjenesten i 2009. Siden lite eller intet er endret siden den gang har det lite for seg å gjennomføre nye målinger/kartlegginger av inneklimatekning. Bedriftshelsetjenesten har oversendt oss rapporten med målingene som ble utført i 2009. Resultater fra disse målinger viser at konsentrasjon av CO<sub>2</sub> ligger godt over akseptabelt nivå for noen rom, og det har blitt påvist svært høye temperaturer i en del av lokalene. Kreftenheten har vinduer mot syd. Avdelingsledelsen viste til at det har blitt målt temperaturforskjeller på ett og samme rom med opptil 60 grader (mellom det varmeste og det kaldeste) uten at det har vært minusgrader på dette rommet. Det ble meddelt at det kunne være opptil 70 grader C på ett av de varmeste rommene sommerstid. Dette rommet brukes til kontakt med pasienter.



Det er utvendig solavskjerming foran vinduer i deler av lokalene, men det er i perioder likevel alt for varmt. På grunn av det dårlige innklimaet er legene ekstra slitne etter de dagene de har arbeidet på Kreftenheten, sammenlignet med hvordan de føler seg når de arbeider andre steder ved sykehuset. Det ble vist til at sykepleierne har arbeidssted i disse lokaler hver eneste dag.

Det ble referert til en utredning av de bygningsmessige forholdene for Kreftenheten som ble utført i 2015. Rapporten av 1.2.2016 ble oversendt oss fra driftssjef ved Lillehammer sykehus etter tilsynet. Følgende grunnlag for utredningen er beskrevet:

*"Kreftenhet og Med.pol ved Sykehuset Innlandet Lillehammer er nå lokalisert i Gamlebygningen, plan 3 sør og trenger rehabilitering og noe ombygging. Det ble derfor i februar 2015 utarbeidet et skisseprosjekt for ombygging og rehabilitering av de eksisterende lokalene. Dette prosjektet ble besluttet ikke realisert.*

*I løpet av 2015 ble det vurdert at det ville være behov for en større Kreftenhet enn den eksisterende, med større og tidsmessige lokaler for behandling. Det ble derfor vurdert forskjellige alternativer for nybygg som påbygg på DPS-avdelingen, som ligger sør for og inntil Gamlebygningen.*

*Dette utredningsprosjektet er satt i gang for å finne hvilke muligheter en på best måte kan sammenbinde nye lokaler i nybygg med eksisterende lokaler og de kostnadmessige konsekvensene ved et slikt byggeprosjekt."*

Videre finnes det noe dokumentasjon i divisjonen som omtales som «ledelsens gjennomgang» av HMS mv. Etter tilsynet har vi mottatt en god del dokumentasjon på rapportering av aktuelle HMS-forhold for denne enheten fra både administrasjonssjef ved Lillehammer sykehus og avdelingsledelsen ved Medisinsk avdeling. Kort oppsummert har vi registrert følgende:

- En rapport fra 2011: Bevilget midler for utbedring, men ikke gjennomført tiltak.

- HMS-Handlingsplan fra avd.ledelsen Medisinsk poliklinikk i 2010:

\*) Skyllerom MUE - kritisk sak også meldt tidligere.


\*) Manglende ventilasjon Medisinsk poliklinikk/Kreftenheten - en meldt sak siden 2007.

\*) Anbefalt tiltak: Flytting eller rehabilitering av eksisterende lokaler.

- HMS-rapporter mottatt fra administrasjonssjef divisjon Lillehammer:

\*) 2014 -Alvorligste forhold med **kategori orange**: Manglende ventilasjon Medisinsk ktr., Medisinsk poliklinikk og Kreftenheten.

\*) 2015, 3. tertial - Kreftenheten; Situasjonen oppleves som uverdigg både for pasienter og ansatte - plassbehov mv. gjør at taushetsplikten vanskelig kan overholdes.



\*) 2016, 1. tertial - Et skisseprosjekt for nye lokaliteter er utarbeidet, og divisjonen har bedt om at det iverksettes et arbeid med å få på plass nye lokaliteter ved nybygg/rehabilitering. Dette er viktig å få på plass av hensyn til god pasientbehandling og arbeidsmiljø.

Divisjonshovedverneombudet viste til at SI bruker trafikklysmoell (kategoriene grønt, gult og rødt) ved gjennomføring av risikovurderinger. Men kategorien oransje har blitt innført i tillegg, fordi man har blitt enige om at rødt betyr at man må stenge lokalene (noe som ikke er mulig i Kreftenheten). Avdelingsledelsen opplyste at det fortsatt gis adekvat behandling til pasientene selv om lokalene ikke er tilfredsstillende.

### **Notater fra befarings i lokalene:**

#### Inneklima/manglende ventilasjon:

- Det er ikke avtrekk over medisinskaps-/arbeidsplass, og heller ingen benk/arbeidsplass.
- Det har vært termisk avtrekk i deler av lokalene, men «ventiler» er tettet igjen og malt over flere steder.
- I ett av rommene er vindusventilene tapet igjen med kontortape på grunn av kald trekk
- Personalet har brukt vifter for å sirkulere luften inne om sommeren
- De ansatte på Kreftenheten deler skyllerom med Medisinsk Poliklinikk. På dette skyllerommet var det en vifte med litt avsug (Xpelair). De ansatte opplyser at de ikke bruker denne viften så ofte, bare hvis det er varmt (men da kommer det inn varm luft fra korridoren).

#### Toaletter:

- Det er felles toalett for ansatte og pasienter på Kreftenheten. De ansatte må gå til en annen avdeling for å komme til et toalett som de kan benytte
- Det er ikke adskilte toaletter for kvinner og menn
- Ett av toalettene på Medisinsk Poliklinikk har tydelig fuktskader i taket
- HC-toalett finnes ikke på Kreftenheten eller Medisinsk Poliklinikk.
- De som har behov for å benytte HC-toalett må til Kirurgisk avdeling

#### Trangboddhet, belysning, støy/uro:

- På grunn av manglende lagringsplass er det etablert et mindre «lager» med skap på gangen.
- På rom 301GS er det 5 kontorarbeidsplasser (størrelse/totalt areal ble ikke målt opp)
- Det er ikke tilfredsstillende belysning på de fleste arbeidsplassene (i tak, på skrivebord etc)
- «Medisinrommet» er et medisinskaps på et behandlingsrom der det er flere ansatte og pasienter. Her skal det forberedes medisiner (som er et konsentrasjonskrevende arbeid, og det er vanskelig å konsentrere seg når det er mange mennesker i nærheten).



## Oppsummering etter møtet og befaringen

Arbeidstilsynet vil på grunnlag av fakta og funn etter tilsynet varsle pålegg til Sykehuset Innlandet HF om tiltak og plan for en utbedring av inneklima og bygningsmessige forhold på Kreftenheten/Medisinsk Poliklinikk ved Lillehammer sykehus.

## Varsel om pålegg

Dette er et varsel om at vi vurderer å gi pålegg til virksomheten. Hvis dere mener at beskrivelsen ikke er korrekt eller har kommentarer til de pålegg og frister som er varslet, ber vi om skriftlig tilbakemelding senest **15.11.2016**. Dere vil deretter motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

## Pålegg - Inneklima - tiltak og plan

Arbeidsgiver skal iverksette tiltak og/eller utarbeide plan for å fjerne eller redusere forhold som kan føre til helseproblemer på grunn av dårlig inneklima. Tiltak og/eller plan skal utarbeides i samarbeid med verneombudet/ansattes representant.

Vilkår:

For å kunne vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen fristen ha mottatt:


- Oversikt over gjennomførte tiltak og/eller plan med frist for gjennomføring av tiltak ved Sykehuset Innlandet HF, Divisjon Lillehammer, Medisinsk avdeling, Kreftenheten.
- Tiltaksplan må minst inneholde følgende:
  - Enheten må etableres i arbeidslokaler med balansert mekanisk ventilasjon.
  - Det må være etablert utvendig solavskjerming foran aktuelle utsatte vinduer for å hindre uønsket oppvarming og blanding.
- Beskrivelse av hvordan lokal ledelse, hovedverneombud og verneombud har medvirket.

Hjemmel: arbeidsmiljøloven § 3-1 første ledd og andre ledd bokstav c, forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 2-14 og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd nr. 6

Dersom vi gir pålegg, vil vi sette fristen til: **01.06.2017**

Begrunnelse:

Arbeidsgiver skal utarbeide planer og iverksette tiltak for å fjerne eller redusere forhold som kan føre til helseproblemer på grunn av ikke tilfredsstillende inneklima.



Tiltakene skal bygge på en gjennomført kartlegging og risikovurdering. Arbeidsgiver skal utarbeide tiltak/og eller plan i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.

Arbeidslokaler skal være utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplasser, personalrom m.v. får tilfredsstillende klima med hensyn til temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet og sjenerende lukt, og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer m.v.

Ved vurdering av inneklima og luftkvalitet skal det om nødvendig tas hensyn til den fysiske belastningen som arbeidstakeren utsettes for. Dette følger av arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav c, jf. arbeidsplassforskriften § 2-14 og internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6.

Under tilsynet kom det fram at det ikke var iverksatt tilstrekkelige tiltak og/eller utarbeidet plan for å redusere risikoen for helseeffekter av dårlig inneklima og luftkvalitet.

Vi mottok informasjon under tilsynet på at det er meldt fra om forholdene siden 2004 uten at det foreligger plan om tiltak/utbedringer av inneklima. Etter tilsynet har vi mottatt dokumentasjon på at det er rapportert om ikke tilfredsstillende inneklima som et alvorlig HMS-avvik siden 2007.

Det foreligger brudd på bestemmelsen om tiltak og plan.

### **Pålegg - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - toalett**

Arbeidsgiver skal sørge for at antall toaletter for kvinner og menn er tilpasset virksomhetens størrelse. Verneombud/ansattes representant skal medvirke.

Vilkår:

For å kunne vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen fristen ha mottatt:

- Plan og/eller tiltak med frist som medfører at enheten etableres i lokaler hvor det er tilgang på egne toaletter for de ansatte. Det er ikke akseptabelt at ansatte og pasienter deler de samme toalett.
- Beskrivelse av hvordan verneombud/ansattes representant har medvirket

Hjemmel: arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og 4-4 første ledd og forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 3-7

Dersom vi gir pålegg, vil vi sette fristen til: **01.06.2017**

Begrunnelse:

Arbeidsgiver skal sørge for at det fysiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig. Virksomheter skal ha passende antall toaletter for kvinner og menn. Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal medvirke i planleggingen. Dette følger av arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og 4-4 første ledd, jf. arbeidsplassforskriften § 3-7.



Under tilsynet kom det frem at de ansatte ved Kreftenheten må dele toalett med pasientene. Det var heller ikke tilrettelagt med atskilte toaletter for kvinner og menn.

Det foreligger brudd på bestemmelsen om toaletter.

### **Pålegg - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - gulvareal**

Arbeidsgiver skal sørge for at alle arbeidsplasser har et gulvareal som er så stort at det blir tilstrekkelig fri plass til gode og varierte arbeidsstillinger og bevegelser, og slik at arbeidet og bruk av arbeidsutstyr ikke medfører fare for sikkerhet og helse.

Vilkår:

For å kunne vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen fristen ha mottatt:

- Plan og/eller tiltak med frist som medfører at plassbehovet ivaretas og slik at det oppnås et fullt forsvarlig arbeidsmiljø som ivaretar arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd, jf. Arbeidsmiljøloven §§ 4-1 første ledd og 4-4 første ledd.
- Beskrivelse av hvordan arbeidslokalene er planlagt tilrettelagt for fremtiden med hensyn til å ivareta ulike behov som medisinrom, skyllerom og rom for samtaler med taushetsbelagt innhold.

Hjemmel: arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd og forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) § 2-1 andre ledd

Dersom vi gir pålegg, vil vi sette fristen til: **01.06.2017**

Begrunnelse:

Arbeidsgiver skal sørge for at det fysiske arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig. Gulvarealet skal være så stort at arbeidstakerne gis tilstrekkelig fri plass til gode og varierte arbeidsstillinger og bevegelse, og slik at arbeidet og bruk av arbeidsutstyr ikke medfører fare for sikkerhet og helse. Dette følger av arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd, jf. arbeidsplassforskriften § 2-1 andre ledd.

Under tilsynet kom det frem at gulvarealet i ulike rom ved avdelingen ikke gir tilstrekkelig fri plass til det behov som kreves i 2016. Kreftenheten mangler blant annet et tilfredsstillende medisinrom, de håndterer cytostatica - og mangler egnet rom/sted med avtrekk. Et skyllerom er heller ikke egnet til sitt formål. Arbeidslokalene tilfredsstiller dessuten ikke krav om tilrettelegging med rom hvor det kan foregå samtaler med taushetsbelagt informasjon.

Det foreligger brudd på bestemmelsen om utforming og innredning av arbeidsplasser og arbeidslokaler.



## Informasjon til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet, jf. arbeidsmiljøloven §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd. Vi har sendt en egen kopi av dette brevet til de aktuelle verneombud.

## Har dere behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på [www.arbeidstilsynet.no](http://www.arbeidstilsynet.no) og [www.regelhjelp.no](http://www.regelhjelp.no). Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler, oppgi referansenummer 2016/23158.

Med hilsen  
Arbeidstilsynet

Arve Sneistrand, for  
Bård Hjorth  
tilsynsleder  
(sign.)

Ivar Fagernes  
senioringeniør  
(sign.)

*Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.*

Kopi til:

SYKEHUSET INNLANDET HF LILLEHAMMER - SOMATIKK v/Kreftenheten, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL

SYKEHUSET INNLANDET HF v/Hovedverneombudet, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL  
SYKEHUSET INNLANDET HF v/divisjonsdirektør Rolf Kulstad, SI Lillehammer, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL

SYKEHUSET INNLANDET HF LILLEHAMMER - SOMATIKK v/Hovedverneombudet for divisjon Lillehammer, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL

SYKEHUSET INNLANDET HF v/Bedriftshelsetjenesten, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL

SYKEHUSET INNLANDET HF LILLEHAMMER - SOMATIKK v/Verneombudet ved Kreftenheten, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL

SYKEHUSET INNLANDET HF LILLEHAMMER - SOMATIKK v/Medisinsk poliklinikk, Postboks 104, 2381 BRUMUNDDAL



